



## Γ' ΤΑΞΗ ΓΕΝ. ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

### ΙΣΤΟΡΙΑ

### ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

### ΟΜΑΔΑ Α'

#### ΘΕΜΑ Α.1.

**A.1.1.** Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α. Διεθνής Επιτροπή, (Κρητικό Ζήτημα).
- β. Βενιζελισμός στην οικονομία.
- γ. Μικτή Επιτροπή (1914).

Μονάδες 12

**A.1.2.** Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα των πολιτικών, που περιλαμβάνονται στη στήλη Α με τις πολιτικές πρακτικές, που αναφέρονται στη στήλη Β

| Στήλη Α                      | Στήλη Β  |
|------------------------------|--|
| 1. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης  | α. Ισότητα ευκαιριών, κοινωνικοποίηση μέσω παραγωγής                       |
| 2. Γεώργιος Θεοτόκης         | β. Εκσυγχρονισμός, έκφραση των αιτημάτων των αντιπολιτευτικών ομίλων       |
| 3. Αλέξανδρος Παπαναστασίου  | γ. Μετριοπαθής πολιτική  |
| 4. Αλέξανδρος Κουμουνοδούρος | δ. Πολιτισμική εξάπλωση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία                        |
| 5. Θεόδωρος Δηλιγιάννης      | ε. Κοινωνική αλληλεγγύη, συγκέντρωση και έλεγχος των εξουσιών από το κόμμα |

Μονάδες 10

#### ΘΕΜΑ Α.2.

**A.2.1.** Ποια ήταν τα αριστερά κόμματα στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1910 -1920 ;

Μονάδες 12

**A.2.2.** Καταγράψτε τα αποτελέσματα των Βαλκανικών πολέμων:

- α. στην ελληνική οικονομία.
- β. στην οριστική λύση του Κρητικού Ζητήματος.

Μονάδες 16

## ΟΜΑΔΑ Β'

## ΘΕΜΑ Β.1.

Αξιοποιώντας τα στοιχεία των παρακάτω πηγών και συνδυάζοντας τις γνώσεις σας εξηγήστε πώς αποδεικνύεται ότι κατά την περίοδο του μεσοπολέμου επιτεύχθηκε η εθνική ομογενοποίηση του ελληνικού πληθυσμού;

Μονάδες 25

Πίνακας εθνολογικής σύστασης της Μακεδονίας ανά επαρχία

| Επαρχία <sup>1</sup> | 1912      |         | 1928      |         |
|----------------------|-----------|---------|-----------|---------|
|                      | Έλληνες % | Άλλοι % | Έλληνες % | Άλλοι % |
| Κοζάνη               | 71        | 29      | 98        | 2       |
| Φλώρινα              | 32        | 68      | 61        | 39      |
| Κιλκίς               | 2         | 98      | 97        | 3       |
| Θεσσαλονίκη          | 33        | 67      | 90        | 10      |
| Δράμα                | 15        | 85      | 97        | 3       |
| Καβάλα               | 49        | 51      | 99        | 1       |

Ιακωβος Μιχαηλίδης, « Οι μειονότητες στην Ελλάδα του μεσοπολέμου », *Ιστορία των Ελλήνων*, (εκδ. Δομή), τ. 12, σ. 583.

## Κείμενο

Η υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών με την Τουρκία το 1923 επέτρεψε στην Ελλάδα να αποκτήσει «μονομιάς» αξιοζήλευτη ομοιογένεια ως εθνικό κράτος. Αυτή ήταν η πιο άμεση και ορατή σκοπιμότητα και συνέπεια της ανταλλαγής, που υπογραμμίστηκε κατά κόρον. Δραματικός και ριζικός υπήρξε ο «εξελληνισμός» ειδικά της ελληνικής Μακεδονίας και της ελληνικής (Δυτικής) Θράκης. Σύμφωνα με την πιο διαδεδομένη εκτίμηση, το ποσοστό των Ελλήνων υπερδιπλασιάστηκε στη Μακεδονία (από 43% σε 89%) και υπερτριπλασιάστηκε στη Θράκη (από 17% σε 62%). Τα συγκεκριμένα ποσοστά επιδέχονται αμφισβήτηση. Παραμένει, ωστόσο, αδιαμφισβήτητο το κρίσιμο γεγονός ότι οι Έλληνες (γηγενείς και πρόσφυγες) αποτελούσαν πλέον τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού και των δυο περιφερειών.

[...] Ακόμη λιγότερες αμφιβολίες δικαιολογούνται ως προς τη δικαίωση της βενιζελικής πολιτικής για τη μαζική προσφυγική εγκατάσταση στη Βόρεια Ελλάδα, με στόχο τον «εξελληνισμό» της και την εξουδετέρωση των μειονοτήτων. Στη διάρκεια της Κατοχής (αλλά και στη συνέχεια), οι πρόσφυγες αποδείχθηκαν πράγματι η πιο αποτελεσματική ασπίδα για τη διαφύλαξη της ελληνικής κυριαρχίας στις νέες τους πατρίδες.

Γιώργος Μαυρογορδάτος, «Οι εθνικές μειονότητες», *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα*, (εκδ. Βιβλιόραμα), τ. β2, σ.9.

<sup>1</sup> Αναφέρεται έτσι στους σχετικούς πίνακες. Πρόκειται για σημερινούς νομούς.

**ΘΕΜΑ Β.2.**

Συνδυάζοντας τις ιστορικές γνώσεις σας και τις πληροφορίες των παραθεμάτων που σας δίνονται, να παρουσιάσετε την πνευματική δραστηριότητα των Ελλήνων στον Πόντο και να αναλύσετε ποιος ήταν ο ρόλος της ελληνικής αστικής τάξης στην υποκίνηση της δραστηριότητας αυτής και στην εθνική ευαισθητοποίηση των ομογενών του Πόντου.

Μονάδες 25

**Κείμενο Α**

Τα δύο φροντιστήρια ήταν τα μοναδικά εκπαιδευτικά ιδρύματα του Πόντου που περιελάμβαναν εκείνη την εποχή εκτός της στοιχειώδους και τη βαθμίδα της μέσης εκπαίδευσης.

Από το έτος της ίδρυσής του από τον Σεβαστό Κυμνήτη, το 1682, έως τα μέσα του 19<sup>ου</sup> αι. το «Φροντιστήριον Τραπεζούντος» πέρασε διάφορες περιπέτειες: ανέστειλε τη λειτουργία του, άλλαξε ονομασία, βρέθηκε σε περιόδους ακμής και παρακμής. Η λειτουργία του Φροντιστηρίου άρχισε να αναβαθμίζεται από τα μέσα του 19<sup>ου</sup> αι. Κατά τη σχολική χρονιά 1859-1860 φοιτούσαν στο Φροντιστήριο 108 μαθητές το α΄ εξάμηνο και 92 το β΄ εξάμηνο. Όπως φαίνεται από διάφορες μαρτυρίες διαδραμάτισε σημαντικότατο ρόλο τόσο στη μόρφωση των στελεχών της ελληνικής κοινωνίας του Πόντου όσο και γενικότερα στην ανόρθωση του πνευματικού της επιπέδου.

Το «Φροντιστήριον της Αργυρουπόλεως» ιδρύθηκε σαράντα χρόνια μετά την ίδρυση του Φροντιστηρίου της Τραπεζούντος, το 1713, από τον αρχιεπίσκοπο Χαλδίας Ιγνάτιο Σκριβα Α΄, τον Φυτιάνο, και ακολούθησε σε γενικές γραμμές την πορεία του Φροντιστηρίου Τραπεζούντος.

Γιαννακόπουλος Γιώργος Α. (επιμ.), *Χαμένες πατρίδες, ο Πόντος των Ελλήνων*. Τα Νέα, 2003 (α΄ έκδοση), σ. 106.

**Κείμενο Β**

Οι μη μουσουλμάνοι και κατέξοχην οι Έλληνες έμποροι απέκτησαν προοδευτικά κυρίαρχη θέση μέσα στην οικονομική ζωή στις ακτές της Μαύρης Θάλασσας κατά τρόπο που προκάλεσε μια οικονομική και κοινωνική απώλεια της ισορροπίας ανάμεσα στις δύο κοινότητες...

Οι ελληνικές εμπορικές και επαγγελματικές μεσαίες τάξεις της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αντιλαμβάνονταν ότι η μόνη δυνατότητα ελέγχου των πολιτικών δυνάμεων θα ήταν δυνατή μόνο με την αντικατάσταση του υπάρχοντος τουρκικού καθεστώτος από ένα ελληνικό. Κάτω από ένα τέτοιο καθεστώς έλπιζαν ότι θα ήταν ικανοί για αποτελεσματική επίδραση όχι μόνο πάνω στις οικονομικές, αλλά και στις πολιτικές υποθέσεις της χώρας. Για να πετύχουν το σκοπό τους, πίεζαν για ομογενή εθνική συγκρότηση και επανελληνοποίηση των διαφόρων ορθόδοξων οθωμανικών ομάδων.

Πλούτος, ταξική συνείδηση και επιγαμίες έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επανελληνοποίηση των Ελλήνων αγροτών της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Καθώς οι Έλληνες του Πόντου άρχισαν να συνιστούν ακμάζουσες και δραστήριες κοινότητες, οι πολυάριθμες εκκλησίες, τα σχολεία, τα πνευματικά κέντρα και ευαγή ιδρύματα που δημιουργούνταν συντηρούνταν από χορηγίες.

Αλέξης Αλεξανδρής, « Η ανάπτυξη του εθνικού πνεύματος των Ελλήνων του Πόντου 1918-1922:ελληνική εξωτερική πολιτική και τουρκική αντίδραση», *Μελέτηματα γύρω από το Βενιζέλο και την εποχή του*. Αθήνα, Φιλιππότης, 1980, σ.427,428,429.

ΧΑΝΣΙΑΚΤΗΝ  
ΠΕΙΡΑΙΑΝ